

Zaaknummer: **CBHO 2020/155**

Rechter(s): mrs. Borman, Verheij en Daalder

Datum uitspraak: 1 maart 2021

Partijen: appellante en CBE Universiteit van Amsterdam

Trefwoorden: aanhalingstekens
cautie
disproportioneel
fraude
ongeldigverklaring
plagiaat
sancties
slordigheden
uitsluiting

Artikelen: WHW: artikel 7.12b
Fraude en Plagiaatregeling: Studenten UvA 2019: artikel 1
Fraude en Plagiaatregeling: Studenten UvA 2019: artikel 5
Regels en Richtlijnen Examencommissie: artikel 7

Uitspraak: gegrond

Hoofdoverwegingen: 2.6. Het College ziet aanleiding om eerst te bezien of appellante zich met haar werkstuk aan plagiaat schuldig heeft gemaakt. Van plagiaat is sprake wanneer iemand het werk of gedachtegoed van een ander presenteert als eigen werk of gedachtegoed. Wanneer werk of gedachtegoed van een ander wordt gebruikt, dient dat duidelijk in het eigen werk tot uitdrukking te worden gebracht. Ook in het geval van het niet duidelijk aangeven in de tekst, bijvoorbeeld via aanhalingstekens of een bepaalde vormgeving, dat letterlijke of bijna letterlijke citaten in het werk worden overgenomen, zelfs indien dat met een correcte bronvermelding geschiedt, zoals opgenomen in artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder c, van de Regeling kan sprake zijn van plagiaat. Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat in de wetenschap van groot belang is dat op juiste en volledige wijze wordt aangegeven dat en in hoeverre gebruik wordt gemaakt van andermans werk. De wijze waarop het begrip plagiaat in artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder c, van de Regeling wordt omschreven, acht het College daarom als algemene norm niet onredelijk. Evenmin is de invulling die daarmee wordt gegeven aan het begrip fraude in strijd met artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW.

2.7. Dat neemt niet weg dat niet iedere onjuiste bronvermelding is aan te merken als plagiaat in de zin van artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder a en c, van de Regeling. Voor de vraag of sprake is van plagiaat in de zin van deze Regeling, voor zover het gaat om het niet, onjuist of onvolledig verwijzen naar bronnen, zijn de omvang en de ernst van de onjuiste bronvermelding van belang. Het College is van oordeel dat de gebrekkige bronvermelding in het werkstuk van appellante onvoldoende is om van plagiaat te kunnen spreken. Het College neemt daarbij in aanmerking dat uit de rapportage van Turnitin blijkt dat bij 8% van het werkstuk mogelijk sprake is van het overnemen van andere bronnen, terwijl in een dergelijk percentage ook passages worden meegenomen waarvan de herkomst wél op juiste wijze is verantwoord. Verder acht het college van belang dat bij het overnemen van passages uit een tekst in het Nederlands over feminisme wel sprake is van bronvermelding, maar het tekortschieten bestaat uit het ontbreken van aanhalingstekens, waardoor de indruk wordt gewekt dat (alleen) wordt

geparafraseerd. Voor zover sprake is van letterlijke vertaling van Engelse teksten wordt eveneens, zij het niet duidelijk, naar de bron verwezen.

2.8. Het voorgaande betekent dat verweerder ten onrechte heeft geoordeeld dat appellante zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat en dat de examencommissie bevoegd was aan appellante een sanctie op te leggen. Het college voegt daaraan toe dat het voorgaande er niet aan in de weg staat dat de examinerator het tekortschieten in de bronvermelding betreft bij de beoordeling van het werkstuk en tot een lagere beoordeling komt. Daarbij mag de examinerator ook betrekken dat appellante uitdrukkelijk voor deze wijze van bronvermelding is gewaarschuwd. Dat appellante, naar zij stelt, van die waarschuwing geen kennis heeft genomen komt voor haar risico.

Uitspraak in de zaak tussen:

[naam], wonende te [woonplaats], appellant,

en

het college van beroep voor de examens van de Universiteit van Amsterdam, verweerder.

1. Procesverloop

Bij beslissing van 2 juli 2020 heeft de examencommissie College of Humanities aan appellante medegedeeld dat haar werkstuk 'Feminisme in Lady Bird en Little Women. Filmmakers en hun stijl' voor het vak Media Research door de commissie als gedeeltelijk geplagieerd is beoordeeld en bepaald dat appellante tot het einde van het academisch jaar is uitgesloten van deelname aan het vak Media Research. Blijkens het verweerschrift van de examencommissie in de administratief beroepsfase heeft de examencommissie tevens beoogd het werkstuk ongeldig te verklaren.

Bij beslissing van 21 september 2020 heeft verweerder het door appellante daartegen ingestelde administratief beroep ongegrond verklaard.

Tegen deze beslissing heeft appellante beroep bij het College ingesteld.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Appellante heeft een nader stuk ingediend.

Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 8 januari 2021, waar appellante, bijgestaan door dr. F. van Mulken en mr. B. van Mulken, en verweerder, vertegenwoordigd door mr. drs. S. Kruithof, secretaris van verweerder, zijn verschenen. Tevens is ter zitting de examencommissie, vertegenwoordigd door dr. T.A. Schiphof, lid van de examencommissie, gehoord.

2. Overwegingen

Wet- en regelgeving

Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW)

Artikel 7.12b

[...]

2. Indien een student of extraneus fraudeert, kan de examencommissie de betrokkene het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen tentamens of examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. Bij ernstige fraude kan het instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen.

3. De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, b en d, en het tweede lid, en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. [...].

[...].

Regels en Richtlijnen van de examencommissie van het College of Humanities

Artikel 7

1. Bij vermoeden van fraude en/of plagiaat bij een toets dienen examinerator en examencommissie te handelen volgens de Fraude- en plagiaatregeling studenten UvA. [...].

[...]

Fraude en Plagiaat Regeling Studenten UvA 2019 (hierna: de Regeling)

Artikel 1 Definities

[...]

5. Onder plagiaat wordt voorts in ieder geval verstaan:

a. het gebruik maken dan wel overnemen van andermans teksten, gegevens of ideeën zonder volledige en correcte bronvermelding;

[...]

c. het niet duidelijk aangeven in de tekst, bijvoorbeeld via aanhalingstekens of een bepaalde vormgeving, dat letterlijke of bijna letterlijke citaten in het werk werden overgenomen, zelfs indien met een correcte bronvermelding;

[...].

Artikel 5 Sancties bij fraude en plagiaat

[...]

4. Bij gedragingen zoals omschreven in artikel 1, vijfde lid, waarbij bepaalde gedeeltes uit bestaande teksten zijn overgenomen maar de student nog wel eigen onderzoek heeft verricht, volgt ongeldig verklaring van het ingeleverde werkstuk en uitsluiting van deelname aan het tentamen van het desbetreffende vak dan wel volledige uitsluiting van deelname aan alle tentamens, examens of andere vormen van toetsing van de opleiding voor een periode van maximaal 6 maanden. [...].

[...]

Voorgeschiedenis en besluitvorming

2.1. Appellante was in het studiejaar 2019-2020 eerstejaarsstudente bij de opleiding Mediastudies aan de Universiteit van Amsterdam. Op 26 mei 2020 heeft appellante een werkstuk voor het vak Media Research ingeleverd. De examinerator van het vak heeft op 15 juni 2020 bij de examencommissie melding gemaakt van het vermoeden van plagiaat door appellante.

2.2. De examencommissie heeft een onderzoek ingesteld en appellante op 30 juni 2020 gehoord. Aan de beslissing van 2 juli 2020 heeft de examencommissie ten grondslag gelegd dat uit een rapportage van Turnitin (een digitale scan op mogelijk plagiaat) blijkt dat appellante uit een tekst in het Nederlands over feminisme letterlijk fragmenten heeft overgenomen zonder daarbij aanhalingstekens te gebruiken. Daarbij heeft zij herhaaldelijk een bronvermelding gegeven, waarmee zij aangeeft dat zij de tekst parafraseert terwijl zij feitelijk de tekst heeft geciteerd, aldus de examencommissie. De examencommissie heeft zich op het standpunt gesteld dat appellante daarmee plagiaat heeft gepleegd in de zin van artikel 1, vijfde lid,

aanhef en onder c, van de Regeling. Daarnaast heeft de examencommissie aan de beslissing ten grondslag gelegd dat appellante Engelstalige teksten uit een recensie letterlijk heeft vertaald naar het Nederlands, zonder in de tekst aan te geven dat het daarbij gaat om letterlijke vertalingen, en zonder aanhalingstekens te gebruiken. De examencommissie heeft zich op het standpunt gesteld dat appellante daarmee plagiaat heeft gepleegd als bedoeld in artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder a, van de Regeling. Op grond daarvan heeft de examencommissie appellante uitgesloten van verdere deelname aan het vak Media Research in het academische studiejaar 2019-2020.

2.3. Aan de beslissing van 21 september 2020 heeft verweerder ten grondslag gelegd dat de examencommissie voldoende heeft aangetoond dat het werk van appellante plagiaat bevat. Daarbij heeft verweerder betrokken dat de examencommissie heeft aangegeven dat letterlijke fragmenten in het werk staan zonder door middel van aanhalingstekens of anderszins aan te geven dat dit citaten zijn. Verder heeft appellante gedeelten van een op internet gepubliceerde recensie letterlijk vertaald, zonder een deugdelijke verantwoording. De examencommissie heeft het plagiaat in het werkstuk van appellante door zelfstandig onderzoek op basis van objectieve maatstaven, dus zonder gebruik te maken van de verklaring van appellante, kunnen vaststellen, aldus verweerder. Verweerder heeft zich, onder verwijzing naar een uitspraak van het College, op het standpunt gesteld dat artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder c, van de Regeling niet in strijd is met artikel 7.12b van de WHW.

Verder heeft verweerder de aan appellante opgelegde sanctie – ongeldigverklaring van het werk en uitsluiting van het vak voor het resterende deel van het studiejaar – niet disproportioneel geacht. Appellante was reeds gewaarschuwd door haar docente voor het niet juist toepassen van de regels over bronverwijzing. Verder is niet gebleken dat appellante studievertraging oploopt door de aan haar opgelegde sanctie.

Beoordeling van de beroepsgronden

2.4. Appellante wijst allereerst op procedurele gebreken die volgens haar hebben plaatsgevonden in de administratief beroepsfase. Zo heeft de examencommissie niet binnen drie weken aan verweerder medegedeeld wat de uitkomst was van het schikkingsgesprek. Dat schikkingsgesprek bestond daarbij slechts uit de enkele mededeling van de examencommissie om het beroep in te trekken. Er is geen serieuze poging gedaan om te schikken, bijvoorbeeld door een second opinion aan te bieden. Ook heeft de examencommissie buiten de gemachtigde om gepoogd om appellante te bewegen tot het intrekken van haar beroep. Daarnaast heeft appellante geen inzage gekregen in de stukken die aan verweerder zijn gestuurd, zodat het beginsel van hoor en wederhoor is geschonden. Daarnaast klaagt appellante erover dat verweerder heeft toegestaan dat de examencommissie buiten de termijn nog stukken heeft ingediend, welke zij – anders dan verweerder heeft gesteld – niet kende. Ook is de gemachtigde van appellante niet in de gelegenheid gesteld om zijn pleitnota voor te dragen. Tot slot is aan appellante voorafgaand aan het horen door de examencommissie ten onrechte geen cautie gegeven. Volgens appellante staan de voornoemde omstandigheden in de weg aan een inhoudelijke behandeling.

2.5. Appellante betoogt dat de definitie van plagiaat in de Regeling in strijd is met de WHW. Weliswaar heeft het College in vaste rechtspraak geoordeeld dat de plagiaatregeling niet in strijd is met de WHW, maar het College dient hierop terug te komen. Deze rechtspraak leidt ertoe dat iedere verschrijving als fraude aangemerkt kan worden. Voor dit standpunt heeft appellante bevestiging gevonden in een advies van het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (hierna: LOWI) aan de Universiteit van Amsterdam. Appellante betoogt verder dat de gedraging geen plagiaat is in de zin van artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder a of c, van de Regeling. Daartoe voert zij in de kern aan dat zij recht heeft gedaan aan het werk en ideeën van derden en te goeder trouw heeft gehandeld. Zij heeft via bronverwijzingen aangegeven dat de teksten citaten zijn. Daarmee is geen sprake van plagiaat, maar van slordigheden en tekortkomingen in het werk van een eerstejaarsstudent. Appellante voert verder aan dat, zelfs al zou sprake zijn van plagiaat, de gegeven sanctie onevenredig is.

2.6. Het College ziet aanleiding om eerst te bezien of appellante zich met haar werkstuk aan plagiaat schuldig heeft gemaakt. Van plagiaat is sprake wanneer iemand het werk of gedachtegoed van een ander presenteert als eigen werk of gedachtegoed. Wanneer werk of gedachtegoed van een ander wordt gebruikt, dient dat duidelijk in het eigen werk tot uitdrukking te worden gebracht. Ook in het geval van het niet duidelijk aangeven in de tekst, bijvoorbeeld via aanhalingstekens of een bepaalde vormgeving, dat letterlijke of bijna letterlijke citaten in het werk worden overgenomen, zelfs indien dat met een correcte bronvermelding geschiedt, zoals opgenomen in artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder c, van de Regeling kan sprake zijn van plagiaat. Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat in de wetenschap van groot belang is dat op juiste en volledige wijze wordt aangegeven dat en in hoeverre gebruik wordt gemaakt van andermans werk. De wijze waarop het begrip plagiaat in artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder c, van de Regeling wordt omschreven, acht het College daarom als algemene norm niet onredelijk. Evenmin is de invulling die daarmee wordt gegeven aan het begrip fraude in strijd met artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW.

2.7. Dat neemt niet weg dat niet iedere onjuiste bronvermelding is aan te merken als plagiaat in de zin van artikel 1, vijfde lid, aanhef en onder a en c, van de Regeling. Voor de vraag of sprake is van plagiaat in de zin van deze Regeling, voor zover het gaat om het niet, onjuist of onvolledig verwijzen naar bronnen, zijn de omvang en de ernst van de onjuiste bronvermelding van belang. Het College is van oordeel dat de gebrekkige bronvermelding in het werkstuk van appellante onvoldoende is om van plagiaat te kunnen spreken. Het College neemt daarbij in aanmerking dat uit de rapportage van Turnitin blijkt dat bij 8% van het werkstuk mogelijk sprake is van het overnemen van andere bronnen, terwijl in een dergelijk percentage ook passages worden meegenomen waarvan de herkomst wél op juiste wijze is verantwoord. Verder acht het college van belang dat bij het overnemen van passages uit een tekst in het Nederlands over feminisme wel sprake is van bronvermelding, maar het tekortschieten bestaat uit het ontbreken van aanhalingstekens, waardoor de indruk wordt gewekt dat (alleen) wordt geparafraseerd. Voor zover sprake is van letterlijke vertaling van Engelse teksten wordt eveneens, zij het niet duidelijk, naar de bron verwezen.

2.8. Het voorgaande betekent dat verweerder ten onrechte heeft geoordeeld dat appellante zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat en dat de examencommissie bevoegd was aan appellante een sanctie op te leggen. Het college voegt daaraan toe dat het voorgaande er niet aan in de weg staat dat de examiner het tekortschieten in de bronvermelding betreft bij de beoordeling van het werkstuk en tot een lagere beoordeling komt. Daarbij mag de examiner ook betrekken dat appellante uitdrukkelijk voor deze wijze van bronvermelding is gewaarschuwd. Dat appellante, naar zij stelt, van die waarschuwing geen kennis heeft genomen komt voor haar risico.

2.9. Gelet op het voorgaande behoeven de procedurele klachten die appellante heeft aangevoerd geen bespreking meer.

Slotsom

2.10. Het beroep is gegrond.

3. Beslissing

Het College

Rechtsdoende:

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt de beslissing van het college van beroep voor de examens van de Universiteit van Amsterdam van 21 september 2020;
- III. verklaart het door appellante ingestelde administratief beroep gegrond;
- IV. vernietigt de beslissing van de examencommissie van 2 juli 2020;
- V. bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van de vernietigde beslissing;
- VI. veroordeelt het college van beroep voor de examens van de Universiteit van Amsterdam tot vergoeding van bij appellante in verband met de behandeling van het administratief beroep en beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 2.136,00 (zegge: eenentwintighonderd zesendertig euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;
- VII. gelast dat het college van beroep voor de examens van de Universiteit van Amsterdam het door appellante betaalde griffierecht van € 48,00 (zegge: achtenveertig euro) aan haar vergoedt.

Deze uitspraak is gedaan door mr. C.J. Borman, voorzitter, en mr. N. Verheij en mr. E.J. Daalder, leden, in tegenwoordigheid van mr. M. Rijdsdijk als secretaris.